

Sygn. Akt XVII AmE 346/18

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 15 maja 2019 roku

Sąd Okręgowy w Warszawie XVII Wydział Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów

w składzie:

Przewodniczący: **SSR (del.) Jolanta Stasińska**

Protokolant: protokolant sądowy **Aleksandra Marczak**

po rozpoznaniu w dniu 15 maja 2019 roku w Warszawie

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) **Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w S.**

przeciwko **Prezesowi Urzędu Regulacji Energetyki**

o umorzenie opłaty koncesyjnej

na skutek odwołania (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w S. od decyzji Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki z dnia 5 kwietnia 2018 roku, Nr (...)

1. oddala odwołanie,
2. odstępuje od obciążania (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w S. kosztami procesu na rzecz Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki.

SSR (del.) Jolanta Stasińska

Sygn. akt. XVII AmE 346/18

UZASADNIENIE

Prezes Urzędu Regulacji Energetyki decyzją z dnia 5 kwietnia 2018 r., Nr (...), na podstawie art. 67b § 1 pkt 2 w związku z art. 67a § 1 pkt 3 i art. 2 § 2 i § 3 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa (Dz. U. z 2017, poz. 201, z późn. zm.) zwanej dalej „Ordynacją podatkową” oraz w związku z art. 104 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2017 r., poz. 1257 oraz z 2018 r., poz. 149) oraz art. 30 ust. 1 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. – Prawo energetyczne (Dz. U. z 2017 r., poz. 220 i 791, z późn. zm.) oraz rozporządzenia Komisji (UE) nr (...) z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis (Dz. Urz. UE L 352 z 24.12.2013, str. 1), po rozpatrzeniu wniosku z dnia 31 lipca 2017 r., który wpłynął do Urzędu Regulacji Energetyki (zwany dalej: „URE”) w dniu 1 sierpnia 2017 r. (zwany dalej „wnioskiem”) (...) Sp. z o.o. – NIP (...) (zwane dalej „Wnioskodawcą”) – o, cyt.: „umorzenie należności z tytułu opłaty koncesyjnej” za rok 2017 w kwocie 1409 zł należnej z tytułu udzielonej koncesji na obrót paliwami ciekłymi decyzją Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki z dnia 19 lutego 2013 r. nr (...) (ważna do dnia 16 stycznia 2017 r.), postanowił nie uwzględnić żądania Przedsiębiorcy o umorzenie ww. opłaty koncesyjnej. (k. 3 – 5)

Od wyżej wymienionej decyzji, powód – (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w S. złożył odwołanie. Zaskarżył decyzję w całości.

Zaskarżonej decyzji zarzucił naruszenie:

1. art. 67a § 1 pkt 3) Ordynacji podatkowej poprzez błędne uznanie, że w niniejszej sprawie nie występują okoliczności uzasadniające umorzenie w całości opłaty koncesyjnej za rok 2017 i przyjęcie, iż jako okoliczności uzasadniające przyznanie ulgi w spłacie zobowiązania podatkowego można uznać okoliczności nadzwyczajne i wyjątkowe,
2. art. 7 w zw. z art. 77 § 1 w zw. z art. 107 § 3 k.p.a. poprzez niezbadanie w sposób wyczerpujący całego materiału dowodowego w sprawie, nie odniesienia się do wszystkich podnoszonych przez Stronę argumentów oraz sporządzenie uzasadnienia wskazanej decyzji w sposób sprzeczny z wymogami wskazanej normy.

Wskazując na powyższe wniósł o uchylenie zaskarżonej decyzji w całości.

Powód w treści odwołania zaznaczył, że w toku postępowania złożył wszelkie niezbędne dokumenty, celem wykazania trudnej sytuacji finansowej. Zdaniem powoda, organ ograniczył się tylko do stwierdzenia braku nadzwyczajnych okoliczności, co zdecydowało o negatywnym rozpatrzeniu wniosku o umorzenie opłaty koncesyjnej za rok 2017.

Ponadto podniósł, że organ był zobowiązany do zebrania materiału dowodowego i dokonania jego oceny, jednak na skutek naruszenia powyższych obowiązków doszło do wydania błędnej decyzji. (k. 7 - 10)

W odpowiedzi na odwołanie Prezes Urzędu Regulacji Energetyki podtrzymał dotychczasowe stanowisko zawarte w treści decyzji.

Ponadto wniósł o oddalenie odwołania i zasądzenie na rzecz pozwanego zwrotu kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych.

Pozwany stwierdził brak podstaw do uchylenia zaskarżonej decyzji. Podkreślił, że fakt, iż powód stał się niewypłacalny nie stanowi podstaw do stwierdzenia istnienia ważnego interesu. Co więcej, nie jest możliwe przyjęcie, że sytuacja podmiotu jest spowodowana niezależnymi czynnikami.

Zdaniem Prezesa URE, nie zaszyły przesłanki określone przepisem art. 67a § 1 pkt 3 Ordynacji podatkowej, gdyż zła sytuacja finansowa powoda spowodowana jest nieprawidłową organizacją działalności gospodarczej, nie zaś czynnikami od niego niezależnymi. W związku z tym nie zgodził się też z twierdzeniem powoda, jakoby przyczyny powstania zadłużenia miały charakter drugorzędny. (k. 31 – 34v)

W toku rozprawy strony podtrzymały dotychczasowe stanowisko w sprawie.

Sąd Okręgowy w Warszawie – Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów ustalił następujący stan faktyczny:

Decyzją z dnia 19 lutego 2013 r., nr (...) (ważnej do dnia 16 stycznia 2017 r.) Prezes Urzędu Regulacji Energetyki udzielił Przedsiębiorcy koncesji na wykonywanie działalności gospodarczej w zakresie obrotu paliwami ciekłymi. (okoliczność bezsporna)

Pismem z dnia 31 lipca 2017 r. Przedsiębiorca wniósł o umorzenie należności z tytułu opłaty koncesyjnej w kwocie 1409 zł. (k. 1 akt. adm.)

Pismem z dnia 5 września 2017 r. Prezes URE wezwał Przedsiębiorcę do złożenia wszystkich zaświadczeń o pomocy de minimis, jakie otrzymał w roku, w którym ubiega się o pomoc, oraz w ciągu 2 poprzedzających go lat, albo oświadczenie o wielkości pomocy de minimis otrzymanej w tym okresie, albo oświadczenia o nieotrzymaniu takiej pomocy w tym okresie; oraz złożenia informacji niezbędnych do udzielenia pomocy de minimis, dotyczących w szczególności wnioskodawcy i prowadzonej przez niego działalności gospodarczej oraz wielkości i przeznaczenia pomocy publicznej otrzymanej w odniesieniu do tych samych kosztów kwalifikujących się do objęcia pomocą, na pokrycie których ma być przeznaczona pomoc de minimis.

Ponadto, Przedsiębiorca został wezwany do złożenia dokumentów, mogących mieć wpływ na rozstrzygnięcie przedmiotowej sprawy, w szczególności w zakresie wykazania okoliczności świadczących o zaistnieniu w sprawie przesłanek ważnego interesu podatnika oraz interesu publicznego, o których mowa w art. 67a § 1 ustawy – Ordynacja podatkowa, oraz do nadesłania dokumentów z Urzędu Skarbowego oraz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych o zadłużeniu z tytułu składek na ubezpieczenie społeczne, ubezpieczenie zdrowotne, Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych oraz o zaległościach podatkowych; do tego zaświadczenia z banku, w którym jest prowadzony podstawowy rachunek Przedsiębiorcy, określającego wysokość środków finansowych zgromadzonych na rachunku bankowym oraz zawierającego informacje o udzielonych Przedsiębiorcy kredytach; oraz kopii aktualnych sprawozdań finansowych przedsiębiorcy – wszystko w terminie 7 dni od dnia otrzymania niniejszego wezwania.

Przedsiębiorca został pouczone, że w przypadku, gdy we wskazanym terminie nie dokona wyznaczonej czynności, organ dokona rozstrzygnięcia w oparciu o posiadane materiały oraz że niezpełnienie wniosku może mieć wpływ na treść rozstrzygnięcia. (k 9-9v akt adm.)

Pismem z dnia 2 października 2017 r. Przedsiębiorca poinformował, że nigdy nie korzystał z prawa pomocy de minimis, dołączył formularz o pomoc de minimis wraz z zaświadczeniem z ZUS o niezaleganiu w opłacaniu składek, jak i postanowienie Sądu Rejonowego Lublin-Wschód w Lublinie z siedzibą w Świdniku z dnia 9 maja 2017 r. oddalające wniosek o ogłoszenie upadłości, oraz oświadczenie o nieotrzymaniu pomocy de minimis. (k.11 akt adm.)

Pismem z dnia 25 października 2017 r. Prezes URE poinformował Przedsiębiorcę o ostatecznym terminie na uzupełnienie dokumentacji niezbędnej do rozpatrzenia wniosku z dnia 31 lipca 2017 r., wskazując na datę 7 listopada 2017 r. (k. 36 akt adm.)

Pismem z dnia 17 listopada 2017 r. Przedsiębiorca poinformował, iż powyższe pismo otrzymał w dniu 10 listopada 2017 r., czyli po upływie wskazanego w nim terminu. Podkreślił, że nie otrzymał jeszcze zaświadczenia o niezaleganiu w podatkach lub stwierdzającego stan zaległości. (k. 38 akt adm.)

Postanowieniem z 10 października 2017 r. Naczelnik Trzeciego (...) Urzędu Skarbowego w R. wyznaczył termin na załatwienie sprawy w sprawie wydania przedmiotowego zaświadczenia do dnia 10 listopada 2017 r. (k. 39 akt adm.)

Pismem z dnia 23 listopada 2017 r. Prezes URE ponownie poinformował o wyznaczeniu ostatecznego terminu na uzupełnienie dokumentacji, wskazując na dzień 15 grudnia 2017 r. (k. 41 akt adm.)

Ostatecznie, wraz z pismem z dnia 29 listopada 2017 r. Przedsiębiorca złożył zaświadczenie o niezaleganiu w podatkach lub stwierdzające stan zaległości. (k. 43 akt adm.)

W piśmie z dnia 18 grudnia 2018 r. Prezes URE poinformował Przedsiębiorcę o zgromadzeniu materiału dowodowego w przedmiotowej sprawie. Ponadto umożliwił zapoznanie się i wypowiedzenie się, co do zebranych dowodów i materiałów oraz złożenie ewentualnych uwag i wyjaśnień, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego pisma. Przedsiębiorca nie skorzystał z przysługującego mu prawa. (k. 49 akt adm.)

W dniu 5 kwietnia 2018 r. Prezes Urzędu Regulacji Energetyki wydał decyzję Nr (...) (k. 3 – 5)

Powyżej opisany stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o dowody z dokumentów zgromadzonych w postępowaniu administracyjnym, których prawdziwość, wiarygodność i moc dowodowa nie była podważana w postępowaniu sądowym, jak też na podstawie twierdzeń stron.

Sąd Okręgowy w Warszawie – Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów zważył, co następuje:

Odwołanie podlegało oddaleniu.

Zgodnie z treścią art. 67a § 1 pkt 3 ustawy – Ordynacja podatkowa, organ podatkowy, na wniosek podatnika, z zastrzeżeniem art. 67b, w przypadkach uzasadnionych ważnym interesem podatnika lub interesem publicznym, może umorzyć w całości lub w części zaległości podatkowe, odsetki za zwłokę lub opłatę prolongacyjną.

Sformułowania „ważny interes podatnika” i „interes publiczny” to określenia nieostre, brak jest ich ustawowych definicji, wobec tego należało dokonać interpretacji w oparciu o linię orzecniczą i poglądy doktryny ukształtowane w tym zakresie. W orzecnictwie wskazuje się że "ważny interes podatnika to sytuacja, gdy z powodu nadzwyczajnych, losowych przypadków podatnik nie jest w stanie uregulować zaległości podatkowych. Będzie to utrata możliwości zarobkowania, utrata losowa majątku. Interes publiczny to sytuacja, gdy zapłata zaległości podatkowych spowoduje konieczność sięgania przez podatnika do środków pomocy państwa, gdyż nie będzie w stanie zaspokajać swoich potrzeb materialnych" (wyrok NSA z dnia 22 kwietnia 1999 r., SA/Sz 850/98, POP 2000, z. 6, poz. 168). Wskazuje się jednak również, że "przesłanki umorzenia (a więc ważny interes podatnika i interes publiczny) należy oceniać nie tylko w kontekście osobistej sytuacji majątkowej podatnika, lecz także z uwzględnieniem związku zachodzącego pomiędzy obniżeniem zdolności płatniczej a zajściem wypadków powodujących i uzasadniających niemożność zapłaty" (wyrok NSA z dnia 26 listopada 1999 r., I SA/Ld 13/98, LEX nr 41054). Z powyższym należy się zgodzić, albowiem nie można z instytucji zaniechania poboru podatku czynić środka prowadzącego generalnie do zwolnienia od zapłaty podatku, co w konsekwencji prowadzi do wniosku, że podatnik nie może być pochopnie z niego zwalniany.

Powód zarzucił pozwanemu naruszenie art. 67a § 1 pkt 3 Ordynacji podatkowej poprzez błędne uznanie, że w niniejszej sprawie nie występują okoliczności uzasadniające umorzenie w całości opłaty koncesyjnej za rok 2017 i przyjęcie, że jako okoliczności uzasadniające przyznanie ulgi w spłacie zobowiązania podatkowego można uznać za okoliczności nadzwyczajne i wyjątkowe.

Pozwany upatrywał przypadkowość w swojej niewypłacalności, Sąd jednak nie zgadza się z niniejszym stanowiskiem. W pierwszej kolejności należy wskazać, że zadłużenie powoda nie jest wystarczającym argumentem do uznania istnienia ważnego interesu podatnika lub interesu publicznego.

Oceniając przyczyny wystąpienia niekorzystnej sytuacji finansowej powoda, należy podkreślić, że spółka nie wykazała zaistnienia nieprzewidzianych, nagłych zdarzeń mających wpływ na pogorszenie jej sytuacji ekonomicznej. Warto przy tym powołać orzeczenie WSA, w którym wskazano, że "z uwagi na charakter podatku od nieruchomości nie jest przesłanką do umorzenia zaległości w tym podatku wskazanie przez podatnika notorycznego braku środków pieniężnych na zapłatę podatku jako ważnego interesu podatnika" (wyrok WSA z dnia 20 maja 2004 r., III SA 2919/03, POP 2005, z. 4, poz. 89). Nie jest zatem możliwe uznanie, że notoryczny brak środków finansowych stanowi wyjątkową okoliczność losową, na którą powód nie miał wpływu. Co więcej, ciągły brak środków pieniężnych nie stanowi nadzwyczajnej przesłanki uzasadniającej ważny interes podatnika.

Uznaje się, że podatnik prowadzący działalność gospodarczą powinien zabezpieczyć środki finansowe przeznaczone na przedmiotowe należności. Podkreślić należy, że obowiązek uiszczenia opłaty koncesyjnej powstaje każdego roku, co dowodzi, że nie można mówić o „ważnym interesie podatnika”, ponieważ powinien przewidzieć, że będzie zobowiązany do jej uiszczenia. Od powoda, działającego jako podmiot profesjonalny wymaga się dysponowania środkami finansowymi w taki sposób, aby tworzyć „rezerwy” finansowe, umożliwiające uregulowanie np. należności publicznoprawnych.

Słusznie zatem zauważył pozwany, że „fatalna sytuacja finansowa powoda wynika z jego błędów i nieprawidłowych decyzji w ramach prowadzonej działalności gospodarczej”. Zdaniem Sądu, utrata płynności finansowej nie jest nadzwyczajnym zjawiskiem, ponieważ prowadzenie działalności gospodarczej wiąże się z podejmowaniem pewnych przedsięwzięć, ponoszenia związanego z nimi ryzyka, co wpisuje się wprost w definicję „przedsiębiorcy”. Powód nie wykazał, aby to inne okoliczności o nadzwyczajnym charakterze, niż działania samej spółki, przyczyniły się do powstania zaległości finansowych i w konsekwencji do utraty płynności finansowej powoda. Wbrew więc twierdzeniu powoda, nie można było w niniejszym przypadku przyjąć, iż spółka wykazała istnienie po jej stronie przesłanki w postaci „ważnego interesu podatnika”.

Ponadto, jak wskazuje Naczelny Sąd Administracyjny, podstawowym kryterium oceny zasadności udzielenia ulgi jest zatem istnienie „ważnego interesu podatnika” lub „interesu publicznego” przy czym są to pojęcia nieostre, o oznacza, że ich treść musi być ustalona w konkretnej sprawie. Dla organu podatkowego oznacza to, że w każdej rozpatrywanej sprawie indywidualnie musi on ustalić i ocenić na czym polega ważny interes podatnika oraz interes publiczny. Ustalenie, że obie te przesłanki nie wystąpiły wyklucza możliwość stosowania ulgi podatkowej na podstawie przytoczonego przepisu (zob. wyrok NSA z dnia 24 stycznia 2019 r., II FSK 214/17, Lex nr 2630866).

Zdaniem Sądu, strona powodowa nie wykazała, że zachodzą przesłanki uzasadniające umorzenie należności strony powodowej z tytułu opłaty koncesyjnej, tj. ważny interes podatnika lub interes publiczny. W oparciu o powyższe, słusznie przyjęła strona pozwana, że powód nie wykazał okoliczności o takim charakterze w toku postępowania administracyjnego. Takich okoliczności powód nie wykazał również w toku postępowania sądowego, zainicjowanego niniejszym odwołaniem.

Charakter uznaniowy decyzji wymagał od organu zebrania kompletnego materiału dowodowego i dokonania jego wszechstronnej oceny. Powód w treści odwołania wskazywał, że „naruszenie powyższych obowiązków jednoznacznie wskazuje na wadliwość zaskarżonej decyzji”. Sąd dokonując oceny okoliczności sprawy, nie podzielił niniejszej argumentacji, jak już wyżej wskazano, a tym samym, zarzut naruszenia przez pozwanego przepisów art. 7 w zw. z art. 77 § 1 w zw. z art. 107 § 4 k.p.a., okazał się chybiony.

Reasumując powyższe rozważania, zdaniem Sądu Okręgowego, odwołanie nie zasługiwało na uwzględnienie, gdyż zaskarżona decyzja odpowiada przepisom prawa. Mając to na względzie, na podstawie art. 479⁵³ § 1 k.p.c. Sąd orzekł jak w punkcie 1 sentencji wyroku.

Zgodnie z art. 98 § 1 k.p.c. strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony - koszty procesu. Sąd jednak wziął pod uwagę, iż można poczynić odstępstwo od niniejszego przepisu. Zgodnie z zasadą słuszności wyrażoną w treści art. 102 k.p.c., w wypadkach szczególnie uzasadnionych Sąd może zasądzić od strony przegrywającej tylko część kosztów albo nie obciążać jej w ogóle kosztami. Zasada słuszności, jaką kieruje się Sąd stosując omawiany przepis jest wyjątkiem od zasady odpowiedzialności za wynik sprawy. Zastosowanie art. 102 k.p.c. powinno być oceniane w całości okoliczności, które by uzasadniały odstępstwo od podstawowych zasad decydujących o rozstrzygnięciu w przedmiocie kosztów procesu. Do kręgu tych okoliczności należy zaliczyć zarówno fakty związane z samym przebiegiem procesu, jak i fakty leżące na zewnątrz procesu, zwłaszcza dotyczące stanu majątkowego (sytuacji życiowej). Okoliczności te powinny być oceniane przede wszystkim z uwzględnieniem zasad współzycia społecznego (zob. post. SN z 14.1.1974 r., II CZ 223/73, Legalis). Mając powyższe na względzie oraz okoliczności związane z przebiegiem niniejszego postępowania, jak również trudną sytuację finansową powoda, właściwym było uznanie, że zachodzą szczególne przesłanki uzasadniające odstąpienie od obciążania powoda kosztami procesu.

SSR (del.) Jolanta Stasińska